

Становище

на проф. Павел Герджиков за труда на д-р Елена Каралийска-Тръпкова

на тема

„Интерпретационни и стилистични анализи

на песните на Мечислав Карлович”

за присъждане на академичната длъжност „доцент” по специалността

„Камерно пеене”

Д-р Елена Каралийска е възпитаничка на НМА „Проф. Панчо Владигеров”, която завършва с отличие през 1985 г. в класа по пиано на проф. Лиляна Антова. През 1989 г. специализира клавирен съпровод при проф. Лили Попова. В периода 1991-1993г. работи във Варшава с полските вокални педагози професорите Фолтин, Донат, Виткевич, Домбровски, а през 1996 г. сътрудничи на Съюза на японските музикални дейци - „Онгаку но Томо” в Токио.

По стечение на обстоятелствата познавам Елена Каралийска от постъпването като акомпанятор във Вокалния факултет на НМА и съм свидетел на професионалното развитие. От 1990 година е на щат и работи в различни певчески и диригентски класове на професорите Русков, Вулпе, Стефанова, Дюлгерова, Исаков, Игнатов, Кринчев, както и на доцентите Жабленска и Вачкова.

В периода 1997-2001 г. е хоноруван акомпанятор и в Нов Български университет. От 2007 г. е главен асистент и преподавател по камерно пеене.

През 2015 г. защити докторска степен с труд на тема „Музикално-поетична образност, стилистични и интерпретационни особености в песенното творчество на Станислав Монюшко.”

Елена Каралийска е много дейна и съзидателна личност, която не се ограничава само с работата си в класа по камерно пеене. От 1993 г. до днес тя има в изпълнителския си актив десетки участия в международни, национални и академични конкурси, летни академии, майсторски класове и концерти в Полша, Япония, Франция, Австрия, Холандия, Сърбия и, разбира се, най-много в България.

Научният труд на Елена Каралийска е посветен на песенното творчество на големия полски композитор Мечислав Карлович, като акцентът е върху интерпретационните и стилистични особености на песните. Състои се от три глави, заключение, респектираща библиография, приложения и приноси.

В първа глава е разгледана историческата епоха - стоте години от Наполеоновите войни до Първата световна война (1914г.) период, в който Полша е заличена от картата на света като самостоятелна държава. Показани са опитите за асимилация на полския народ от страна на Русия, Прусия, (Германия) и Австрия.

Разгледано е създаването на движението “Млада Полша”, неговата философия, взаимовръзките и влиянието на естетическите принципи на неговите представители върху формирането на творческия мироглед на Мечислав Карлович. В тази глава се среща с имената на композиторите Ружйцки, Фителберг, Шимановски, а също така и с много именити литератори, художници и скулптори. Проследени са връзките между полската поезия и музика в периода.

Във втора глава са анализирани факторите, осигурили личностното изграждане на Карлович - семейна среда, обучение, творчески път. Разкрити са характерни черти на неговото творчество, както и неговия многостранен талант на композитор, цигулар, диригент и публицист.

Песенното творчество на Карлóвич обема 22 песни, които са обект на изследване в труда. Не бива да забравяме, че той е автор и на симфонични произведения - симфония, концерт за цигулка и оркестър, шест симфонични поеми, инструментална камерна музика и др. За всичко това става дума в разработката.

В същата глава са коментирани и някои от писмата на композитора, цитирани са негови съждения и мисли, както и оценки за творчеството му от негови съвременници - приятели и критици. По този начин познанията за неговата личност и музика се разширяват.

Трета глава съдържа интерпретационни и стилистични анализи на всички песни на Карлóвич - форма, клавирна фактура, съотношение певческа партия - пиано, хармония, поетическа конструкция, емоционално съдържание. От начина, по който са направени анализите, личи високата инструментална и музикално - теоретична подготовка на авторката.

Като безпорен принос ще отбележа приложенията към научния труд, които съдържат транскрипции и превод на български език на всички песни на Карлóвич, както и пълен списък на произведенията му. Преводът на две от творбите по стихове на Казимиеж Пшерва – Тетмайер е дело на Дора Габе, а двадесет от песните са преведени от Елена Каралийска. Много важно е, че изследването се базира на личния изпълнителски и педагогически опит на авторката на труда;

- Изследването разширява познанията за късния Романтизъм в полската музика, както и за възникване и развитие на културно - естетическото движение „Млада Полша”. Разработки по тези теми в България са оскъдни;

- В практически план песните и анализите могат да се използват от преподавателите и студентите в НМА за подготовка и участие в национални и международни певчески конкурси.

Трудът е написан високо професионално. В него авторката се изявява като първокласен музикант, с много сериозни познания в областта на историята и литературата.

Предлагам на научното жури да присъди на д-р Елена Каралийска-Тръпкова академичната длъжност „доцент”.

31.01.2017 г.

Проф. Павел Герджиков